

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 29214
נספחים: קריקטורה (לשאלה 4)
טבלאות (לשאלה 5)

היסטוריה דתי

לעולים חדשים
לבתי ספר דתיים

מסורת ומודרנה, נאציזם ושואה

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון - $(33\frac{1}{3} \times 2) - 66\frac{2}{3}$ נקודות

פרק שני - $(33\frac{1}{3} \times 1) - 33\frac{1}{3}$ נקודות

סך הכול - 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: יש להביא בתשובות עובדות, ולא להסתפק בהערכות כלליות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (66 $\frac{2}{3}$ נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – $33\frac{1}{3}$ נקודות).

1. הנאורות

- ציינו** מאפיין אחד של הנאורות.
הסבירו מדוע המאפיין שצינתם היה חידוש לעומת מה שהיה מקובל בדורות הקודמים.
ציינו והציגו מאפיין נוסף של הנאורות.

2. יהודי גרמניה בשנות השלושים

- הציגו** שני סעיפים מתוך חוקי נירנברג.
הציגו צעד נוסף של הנאצים נגד היהודים בגרמניה בשנות השלושים, מלבד חקיקת חוקי נירנברג.

3. עמידה יהודית בתקופת השואה

- הציגו** את שתי המשמעויות של רעיון "קידוש החיים" בגטאות.
הציגו שני קשיים שהיו לרבנים בתקופת השואה כשבאו לפסוק הלכה בשאלות שנשאלו עליהן.

פרק שני (33 $\frac{1}{3}$ נקודות)

ענו על שאלה אחת מן השאלות 4–5.

4. מהלכי מלחמת העולם השנייה

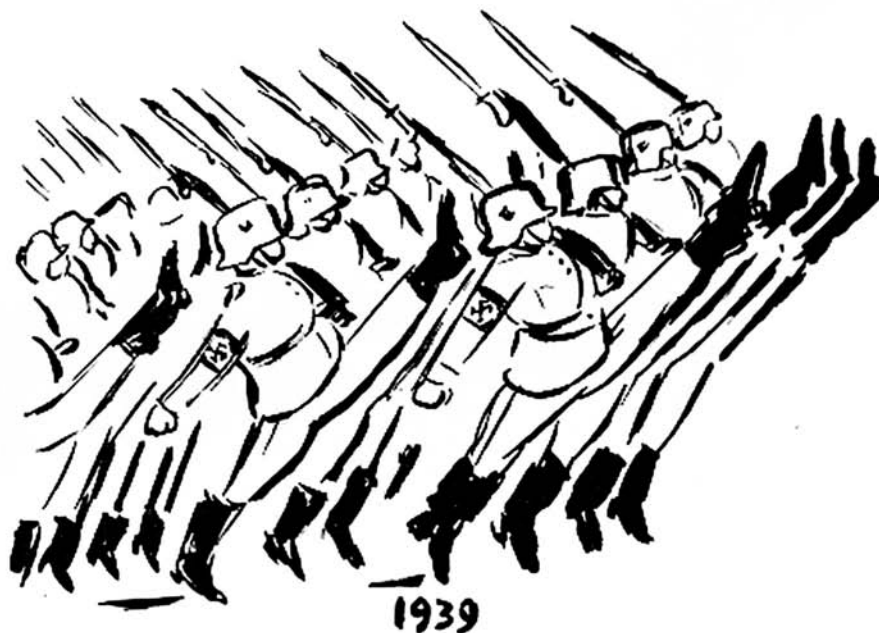
- עיינו בנספח לשאלה 4.
 לפניכם קריקטורה שצייר אריה נבון בשנת 1943, המתארת את צבא גרמניה בשתי תקופות במלחמת העולם השנייה.
א. על פי רכיב אחד מן הקריקטורה, **הציגו** את מצבו של צבא גרמניה בשנת 1939. בתשובתכם **ציינו** את הרכיב שעליו התבססתם.
ב. על פי רכיב אחד מן הקריקטורה, **הציגו** את מצבו של צבא גרמניה בשנת 1943. בתשובתכם **ציינו** את הרכיב שעליו התבססתם.
 על פי מה שלמדתם, **הציגו** אירוע אחד שבעקבותיו נכנעה גרמניה לבעלות הברית בשנת 1945.

5. זרמים בציונות

- א.** עיינו בנספח לשאלה 5.
 בנספח שלפניכם מוצגות שתי טבלאות נתונים. עיינו בהן, וענו על השאלות שלפניכם.
 על פי טבלה א, **ציינו** כמה יהודים סך הכול היגרו מרוסיה בשנים 1881–1900.
 על פי טבלה ב, **ציינו** כמה יהודים סך הכול התגוררו במושבות העלייה הראשונה בשנת 1900.
 על פי מה שלמדתם, **ציינו** מה הייתה המטרה של תנועת "חיבת ציון".
הסבירו כיצד הנתונים שצינתם מן הטבלאות יכולים להוביל למסקנה כי תנועת "חיבת ציון" נכשלה במטרתה.
ב. על פי מה שלמדתם, **הציגו** הישג אחד של תנועת "חיבת ציון".

בהצלחה!

נספח לשאלה 4 – קריקטורה

5.8.1013

(מתוך: אריה נבון [1943], 'בחזית ובעורף', הוצאת עם עובד, תל-אביב, תש"ה, עמ' 20).

נספח לשאלה 5 – טבלאות

טבלה ב

האוכלוסייה במושבות העלייה הראשונה בשנת 1900

(בעיקר יוצאי רוסיה)

שנת ייסוד	גודל האוכלוסייה	המושבה
1882	871	זכרון יעקב
1882 (יישוב מחדש)	818	פתח תקווה
1882	626	ראשון לציון
1882 (יישוב מחדש)	512	ראש פינה
1896	284	מטולה
1883	231	מזכרת בתיה
1883	230	יסוד המעלה
1890	222	רחובות
1891	152	חדרה
1890	137	נס ציונה
1890	128	שפיה
1897	123	באר טוביה
1889	116	בת שלמה
1884	114	גדרה
1890	110	משמר הירדן
1895	75	הרטוב
1898	67	מחניים
1885	49	בני יהודה
1891 (מושבה שנהפכה לחווה)	37	עין זיתים
1894	28	מוצא
	4,930	סך הכול

מותר: מרדכי נאור ודן גלעד, **ארץ ישראל במאה העשרים, מיישוב למדינה, 1900–1950**, משרד הבטחון, תש"ן, עמ' 28.

טבלה א

ההגירה היהודית מרוסיה מ־1881 עד סוף המאה ה־19

מספר היהודים שהיגרו מרוסיה	שנה
1,712	1881
8,338	1882
4,325	1883
5,404	1884
6,718	1885
9,388	1886
16,148	1887
14,151	1888
13,258	1889
15,379	1890
36,764	1891
54,036	1892
17,914	1893
14,751	1894
10,688	1895
12,383	1896
8,373	1897
9,447	1898
15,754	1899
22,539	1900
297,470	סך הכול

מעובד על פי שמואל אטינגר, **עיונים בתולדות היהודים בעת החדשה – בין פולין לרוסיה** (כרך שני), מרכז זלמן שזר, 1994, עמ' 283.